

Received: 29.05.2024
Accepted: 20.09.2024
Published: 30.10.2024

Roczniki Administracji i Prawa
Annals of The Administration and Law
2024, XXIV, z. specjalny: s. 183-197
ISSN: 1644-9126
DOI: 10.5604/01.3001.0054.9696
<https://rocznikiadministracjiiprawa.publisherspanel.com>

Anna Nowakowska*
Nr ORCID 0000-0003-2753-8866

OGRANICZANIE ZATORÓW PŁATNICZYCH
– UWAGI PRAWNOPORÓWNAWCZE NA TLE
ROZWIĄZAŃ PRAWNYCH WPROWADZONYCH
USTAWĄ Z 19 LIPCA 2019 R.

REDUCING PAYMENT BACKLOGS
– LEGAL COMPARATIVE REMARKS IN LIGHT
OF THE LEGAL SOLUTIONS INTRODUCED
BY THE ACT OF JULY 19, 2019

Streszczenie: Przybierające na sile zjawisko nieterminowego regulowania należności skłoniło ustawodawcę do wprowadzenia w 2019 r. nowych regulacji: administracyjnych kar pieniężnych za nadmierne opóźnianie się ze spełnianiem świadczeń pieniężnych oraz czynu nieuczciwej konkurencji polegającego na nieuzasadnionym wydłużaniu terminów zapłaty za dostarczone towary lub wykonane usługi. Ocena nowych rozwiązań prawnych z perspektywy zabezpieczenia interesów poszkodowanego przedsiębiorcy będzie zależna od celów, jakie chce on osiągnąć oraz zasobów i czasu, jaki chce przeznaczyć na dochodzenie swoich roszczeń. Dodatkowym celem artykułu było ustalenie, która regulacja w większym stopniu może doprowadzić do ograniczenia zatorów płatniczych. Skutki opóźnień w płatnościach mogą działać odstrasżająco, gdy towarzyszą im szybkie i skuteczne dla wierzyciela procedury ściągania należności, jednak tego zamierzenia nie udało się dotąd zrealizować.

Słowa kluczowe: zatory płatnicze, terminy zapłaty w transakcjach handlowych, administracyjne kary pieniężne, czyn nieuczciwej konkurencji

---

* dr nauk prawnych; Wydział Prawa i Ekonomii Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego. Źródła finansowania publikacji: Uniwersytet Kazimierza Wielkiego; e-mail: anna.now@ukw.edu.pl

Summary: The increasing phenomenon of delayed payment of obligations prompted the legislator to introduce new regulations in 2019: administrative fines for excessive delays in fulfilling monetary obligations and an act of unfair competition involving the unjustified extension of payment terms for goods or services. The assesment of the new legal solutions from the perspective of securing the interest of the entrepreneur will depend on the goals they want to achieve and the resources and time they are willing to devote to pursuing their claims. An additional aim of the article was to determine which regulation is more likely to reduce payment backlogs. The consequences of late payment can have a deterrent effect when accompanied by swift and effective procedures for debt collection in favor of the creditor, but this objective has not yet been realized.

Keywords: payment backlogs, payment terms in commercial transactions, administrative fines, act of unfair competition

WPROWADZENIE

Zatory płatnicze stanowią poważne zagrożenie dla całego obrotu gospodarczego. W niekorzystny sposób wpływają na funkcjonowanie przedsiębiorców i prowadzą do zahamowania ich rozwoju. Zmniejszeniu ulegają wydatki inwestycyjne i zatrudnienie, dochodzi do przestojów produkcyjnych oraz utraty stałych klientów i dostawców. Trudności w wykonywaniu zobowiązań na rzecz własnych wierzycieli powodują dalsze nasilanie się zatorów i tzw. efekt domina¹. Zjawisko to pociąga za sobą również negatywne konsekwencje dla całej gospodarki państwa, co uzasadnia jego ingerencję w sferę stosunków gospodarczych. W tej sytuacji zapewnienie skutecznej ochrony uczestników obrotu przed zatorami płatniczymi nabiera pierwszorzędno znaczenia.

W 2019 r. ustawą o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia zatorów płatniczych² wprowadzono nowe instrumenty ochrony przedsiębiorców. Pierwszy z nich ma charakter publicznoprawny i polega na wymierzaniu administracyjnych kar pieniężnych za nadmierne opóźnianie się ze spełnianiem świadczeń pieniężnych. Drugi natomiast polega na pociągnięciu do odpowiedzialności cywilnej za nieuzasadnione wydłużanie terminów zapłaty za dostarczone towary lub wykonane usługi, co stanowi nowy czyn nieuczciwej konkurencji. Wejście w życie niefunkcjonujących wcześniej w polskim porządku prawnym regulacji, uzasadnia ich porównanie pod kątem zabezpieczenia interesów poszkodowanego przedsiębiorcy. Tak określony problem badawczy ma doniosłe znaczenie praktyczne. Przedsiębiorca mierzący się ze zjawiskiem zatorów płatniczych jest szczególnie zainteresowany gwarancjami poszanowania norm dotyczących stosowanych w umowach terminów zapłaty, a także możliwością wyeg-

¹ P. Masiukiewicz, *Zatory płatnicze w gospodarce*, Warszawa 2018, s. 23-26.

² Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia zatorów płatniczych (Dz.U. z 2019 r., poz. 1649). Ustawa weszła w życie 1 stycznia 2020 r.

zekwowania od dłużnika spełnienia świadczenia czy też naprawienia szkody powstałej w związku z nieterminowym regulowaniem należności. Przedstawienie obu regulacji z jego perspektywy i ich porównanie ułatwi mu właściwe dobranie środków ochrony prawnej i np. podjęcie decyzji o zasadności jednoczesnego wystąpienia na drogę cywilną z powództwem o zapłatę, jak i skorzystania z nowych rozwiązań prawnych. Wyjaśnienie problemu badawczego nastąpi w oparciu o analizę obowiązujących przepisów prawnych, z uwzględnieniem zmian wynikających z przebiegu procesu legislacyjnego oraz analizę orzecznictwa i dotychczas wydanych decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: UOKiK). Badania te pozwolą na osiągnięcie celu niniejszego opracowania, tj. porównanie prawnych regulacji: administracyjnych kar pieniężnych oraz czynu nieuczciwej konkurencji polegającego na nieuzasadnionym wydłużaniu terminów zapłaty za dostarczone towary lub wykonane usługi, wprowadzonych ustawą z dnia 19 lipca 2019 roku, pod kątem zabezpieczenia interesów poszkodowanego przedsiębiorcy. Za cel należy postawić sobie również ustalenie, która regulacja w większym stopniu może przyczynić się do ograniczenia zatorów płatniczych, a tym samym przynieść korzyści całej gospodarce.

HISTORYCZNY KONTEKST NOWYCH REGULACJI

Ustawodawca pierwsze próby ograniczenia zatorów płatniczych podjął w 2001 r., uchwalając ustawę o terminach zapłaty w obrocie gospodarczym³. Wejście Polski do Unii Europejskiej i tym samym konieczność dostosowania się do wymogów prawa unijnego doprowadziły do uchwalenia nowej ustawy – o terminach zapłaty w transakcjach handlowych⁴, która w bardziej kompleksowy sposób mobilizowała strony transakcji handlowych do stosowania krótkich terminów zapłaty. Nowa regulacja nie spełniła pokładanych w niej oczekiwań. Jej niesatysfakcjonujące rezultaty oraz zmiana otoczenia prawnego w Unii Europejskiej stanowiły impuls do podjęcia dalszych prac legislacyjnych⁵. Ostatecznie zaowocowały one uchwaleniem w 2013 r. ustawy o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych⁶. Regulowała ona szczególne uprawnienia wierzyciela i obowiązki dłużnika w związku z terminami zapłaty w transakcjach handlowych oraz skutki niewykonania takich obowiązków. Wierzycielowi przysługiwało odtąd kilka instrumentów ochrony jego interesów.

³ Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o terminach zapłaty w obrocie gospodarczym (Dz.U. z 2001 r. nr 129, poz. 1443).

⁴ Ustawa z dnia 12 czerwca 2003 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (Dz.U. z 2009 r. nr 157, poz. 1241).

⁵ M. Toroń, K. Menszig-Wiese, *Komentarz do art. 1*, [w:] K. Menszig-Wiese (red.), *Ustawa o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych. Komentarz*, Legalis 2024.

⁶ Ustawa z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (Dz.U. z 2023 r., poz. 1790), dalej: u.p.n.o.t.h. Ustawa ta pierwotnie nosiła nazwę: ustawa o terminach zapłaty w transakcjach handlowych.

Wprowadzone w 2013 r. środki prawne o charakterze prywatnoprawnym, podobnie jak wcześniejsze rozwiązania, w dużym stopniu okazały się nieskuteczne⁷. Konsekwencje nieterminowego regulowania należności, a także stosowania w umowach nadmiernie wydłużonych terminów zapłaty nie okazały się na tyle dotkliwe, by zmienić sposób postępowania stron transakcji handlowych. Szczególny rodzaj odsetek (zwłaszcza w przypadku stosunkowo niewysokich kwot zobowiązań) oraz kwoty rekompensat w małym stopniu zwiększają dyscyplinę płatniczą. Stało się jasne, że bez intensyfikacji działań ustawodawcy i wykorzystania odmiennych środków prawnych nie uda się ograniczyć zatorów płatniczych.

PRAWNA REGULACJA ADMINISTRACYJNYCH KAR PIENIĘŻNYCH WYMIERZANYCH ZA NADMIERNE OPÓŹNIANIE SIĘ ZE SPEŁNIANIEM ŚWIADCZEŃ PIENIĘŻNYCH

Prezes UOKiK uzyskał nowe kompetencje do zwalczania zatorów płatniczych, unormowane w art. 13b-13y ustawy o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych. W art. 13b ust. 1 u.p.n.o.t.h. został sformułowany zakaz nadmiernego opóźniania się ze spełnianiem świadczeń pieniężnych. Sytuacja ta będzie mieć miejsce w przypadku, gdy w okresie trzech kolejnych miesięcy suma wartości wymagalnych świadczeń pieniężnych niespełnionych oraz spełnionych po terminie przez dany podmiot wynosi co najmniej 2 000 000 złotych, z tym zastrzeżeniem, że czynu tego mogą się dopuścić tylko niektóre kategorie podmiotów (określone w art. 2 u.p.n.o.t.h., niebędące podmiotami publicznymi)⁸. Trzy kolejne miesiące mogą zostać wybrane z okresu 2 lat przed dniem wszczęcia postępowania (art. 13e ust. 3 u.p.n.o.t.h.), co wyklucza spod kognicji Prezesa UOKiK te transakcje handlowe, w których termin spełnienia świadczenia przypadła wcześniej niż 2 lata przed wszczęciem postępowania⁹. W ten sposób został precyzyjnie określony fundament prowadzonego przez Prezesa UOKiK postępowania. Jego istota sprowadza się do ustalenia, czy dokonano naruszenia zakazu z art. 13b ust. 1 ustawy oraz czy w związku z tym istnieją podstawy do nałożenia administracyjnej kary pieniężnej. Szczegółowe rozwiązania proceduralne znajdują się w kolejnych przepisach ustawy oraz przepisach innych ustaw, które stosuje się odpowiednio¹⁰.

⁷ Uzasadnienie projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia zatorów płatniczych, druk sejmowy nr 3475, Sejm RP VIII kadencji, s. 3. Tak też: K. Biskup, *Nowe uprawnienia UOKiK wprowadzone przez ustawę o zatorach płatniczych*, [w:] M. Sieradzka (red.), *Zatory płatnicze w działalności gospodarczej*, Warszawa 2021, s. 110.

⁸ Art. 13b ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych.

⁹ P. Dolniak, *Przeciwdziałanie nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych. Komentarz*, Warszawa 2021, s. 146.

¹⁰ Zob. M. Eteł, *Postępowanie w sprawie nadmiernego opóźniania się ze spełnianiem świadczeń pieniężnych*, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego” 2020, nr 12, s. 7 i n.

PRAWNA REGULACJA CZYNU NIEUCZCIWEJ KONKURENCJI POLEGAJĄCEGO NA NIEUZASADNIONYM WYDŁUŻANIU TERMINÓW ZAPŁATY ZA DOSTARCZONE TOWARY LUB WYKONANE USŁUGI

Na mocy ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia zatorów płatniczych rozszerzono katalog czynów nieuczciwej konkurencji ujęty w ustawie o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji¹¹. Do art. 3 ust. 2 dodano czyn polegający na nieuzasadnionym wydłużaniu terminów zapłaty za dostarczone towary lub wykonane usługi¹². Czyn ten został szczegółowo uregulowany w art. 17g i może być popełniony w szczególności przez: 1) naruszenie przepisów ustawy z 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych; 2) rażące odstępstwo od dobrych praktyk handlowych, które narusza zasadę działania w dobrej wierze i zasadę rzetelności; 3) niedostosowanie do harmonogramu dostawy towarów lub harmonogramu wykonania usługi; 4) nieuwzględnienie właściwości towaru lub usługi, które są przedmiotem umowy.

Należy uznać, że zakres zastosowania przepisu art. 17g u.z.n.k. jest szerszy niż wynikałoby to z wykładni językowej. „Nieuzasadnione wydłużanie terminów zapłaty za dostarczone towary lub wykonane usługi” powinno być rozumiane nie tylko dosłownie, jako ustalenie w umowie zbyt długiego terminu zapłaty, ale też jako nieuzasadnione opóźnianie się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego za dostarczone towary lub wykonane usługi¹³. Przeciwny pogląd w tej sprawie wyraził Jacek Liput, podnosząc, że przekraczanie umownych terminów płatności, mieszczących się w maksymalnych ustawowych terminach zapłaty, nie stanowi czynu z art. 17g u.z.n.k. Zdaniem autora jest to wykluczone, ponieważ art. 17g pkt 1 u.z.n.k. wymaga naruszenia przepisów ustawy o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych¹⁴.

Trzeba zauważyć, że ustawa ta reguluje nie tylko szczególne uprawnienia wierzyciela w postaci odsetek w podwyższonej wysokości, czy rekompensatę za koszty odzyskiwania należności, ale od 2020 r. przewiduje również zakaz nadmiernego opóźniania się ze spełnianiem świadczeń pieniężnych (art. 13b ust. 1 u.p.n.o.t.h.). Należy więc uznać, że uchybienie terminowi określonemu przez strony w umowie

¹¹ Ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2022 r., poz. 1233), dalej: u.z.n.k.

¹² Co do zasady możliwość uznania takiego działania za czyn nieuczciwej konkurencji była możliwa już przed nowelizacją. Nieuczciwe praktyki przedsiębiorcy mogły podlegać ocenie na podstawie kryteriów określonych w klauzuli generalnej wyrażonej w art. 3 ust. 1 u.z.n.k.

¹³ K. Szczepanowska-Kozłowska, *Komentarz do art. 17g*, [w:] E. Nowińska, K. Szczepanowska-Kozłowska, *Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Komentarz*, Lex 2024.

¹⁴ J. Liput [w:] J. Liput (red.), *Ograniczanie zatorów płatniczych. Praktyczny przewodnik*, Warszawa 2020, s. 74-75.

i uregulowanie wynikającej z niej należności z nadmiernym opóźnieniem będzie działaniem sprzecznym z ustawą i tym samym może stanowić czyn nieuczciwej konkurencji określony w art. 17g u.z.n.k.

OCENA NOWYCH REGULACJI Z PERSPEKTYWY ZABEZPIECZENIA INTERESÓW POSZKODOWANEGO PRZEDSIĘBIORCY

Ocena regulacji wprowadzonych ustawą z dnia 19 lipca 2019 roku z perspektywy zabezpieczenia interesów poszkodowanego przedsiębiorcy musi być dokonywana przy uwzględnieniu kilku kryteriów: warunków wszczęcia postępowania i jego kosztów, ewentualnych ograniczeń podmiotowych, ciężaru dowodu oraz rezultatów, jakich można się spodziewać po zakończeniu procedury.

Postępowanie w sprawie nadmiernego opóźniania się ze spełnianiem świadczeń pieniężnych jest wszczynane wyłącznie z urzędu (art. 13c ust. 2 u.p.n.o.t.h.). Każdy może jednak złożyć zawiadomienie o podejrzeniu naruszenia przez danego przedsiębiorcę zakazu określonego w art. 13b ust. 1 u.p.n.o.t.h. Z uwagi na dostęp to tego typu informacji, zawiadamiającym będzie przede wszystkim jego wierzyciel. Prezes UOKiK ma obowiązek rozpoznać zawiadomienie, nie jest natomiast związany zawartym w nim wnioskiem o wszczęcie postępowania. Taka decyzja pozostaje w zakresie dyskrecjonalnej władzy Prezesa¹⁵. Przedsiębiorca nie dysponuje więc żadnym środkiem prawnym, który mógłby bezpośrednio doprowadzić do podjęcia przez organ czynności innych niż rozpatrzenie zawiadomienia. Mimo że jedyną przesłanką wszczęcia postępowania jest „posiadanie przez Prezesa UOKiK informacji wskazujących na wystąpienie nadmiernego opóźniania się ze spełnianiem świadczeń pieniężnych”, to możliwość skorzystania przez zawiadamiającego przedsiębiorcę z tego środka ochrony jego interesów jest całkowicie uzależniona od decyzji Prezesa UOKiK.

Zainicjowanie postępowania w sprawie czynu nieuczciwej konkurencji określonego w art. 17g u.z.n.k. zależy jedynie od decyzji poszkodowanego. Podstawowym instrumentem ochrony jego praw są roszczenia, których może on dochodzić, występując przed sądem z powództwem. Ustawa w art. 18 ust. 1 wymienia 6 typów roszczeń: zaniechanie niedozwolonych działań, usunięcie skutków niedozwolonych działań, złożenie jednokrotnego lub wielokrotnego oświadczenia odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie, naprawienie wyrządzonej szkody na zasadach ogólnych, wydanie bezpodstawnie uzyskanych korzyści na zasadach ogólnych, zasądzenie odpowiedniej sumy pieniężnej na określony cel społeczny związany ze wspieraniem kultury polskiej lub ochroną dziedzictwa narodowego – jeżeli czyn nieuczciwej konkurencji był zawiniony. Sprawy o czyny nieuczciwej konkurencji rozpoznawane są w procesie cywilnym. Od 1 lipca 2020 r. katalog

¹⁵ K. Menszig-Wiese, *Komentarz do art. 13c, [w:] Ustawa o przeciwdziałaniu...*, Legalis 2024.

postępowania odrębnych został rozszerzony o postępowanie w sprawach własności intelektualnej¹⁶. Obejmuje ono dwie kategorie spraw: z zakresu praw własności intelektualnej w ścisłym rozumieniu oraz takie, w których orzekanie zostało powierzone sądom własności intelektualnej, w tym właśnie zapobieganie i zwalczanie nieuczciwej konkurencji. Zamiarem ustawodawcy było, by wszystkie sprawy z zakresu nieuczciwej konkurencji, zarówno te, które zbliżają się do pojęcia własności intelektualnej, jak i te, które jednoznacznie nie mieszczą się w tym pojęciu, były rozpoznawane przez wyspecjalizowanych sędziów. Podjęto decyzję o utworzeniu tzw. sądów własności intelektualnej, co ma pozytywnie wpłynąć na sprawność rozstrzygania sporów z tego zakresu. Sprawy te zostały przekazane pięciu wydziałom – sądom własności intelektualnej w sądach okręgowych w Gdańsku, Poznaniu, Lublinie, Katowicach i Warszawie.

Możliwość skorzystania z prawnych instrumentów ochrony przed zatorami płatniczymi tylko w jednym przypadku jest całkowicie zależna od woli przedsiębiorcy. Może on złożyć pozew do sądu okręgowego – sądu własności intelektualnej w sprawie o czyn nieuczciwej konkurencji określony w art. 17g u.z.n.k. Musi jednak wziąć pod uwagę, że wiąże się to z kosztami. Od pozwu pobiera się opłatę stałą od każdego roszczenia pieniężnego w kwocie od 30 zł do 1000 zł (ustaloną według wartości przedmiotu sporu, który wynosi do 20 000 zł). Przy wartości przedmiotu sporu ponad 20 000 zł pobiera się opłatę stosunkową wynoszącą 5% tej wartości (nie więcej niż 200 000 zł). Od każdego innego roszczenia pobiera się opłatę stałą w kwocie 300 zł¹⁷. Tymczasem złożenie zawiadomienia, które ma doprowadzić do wszczęcia przez Prezesa UOKiK postępowania w sprawie nadmiernego opóźniania się ze spełnianiem świadczeń pieniężnych, nie wymaga uiszczenia opłaty. Wierzyciel nie może mieć jednak pewności, czy wywoła zamierzony skutek. Ponadto przedmiotem tego postępowania jest wyłącznie nieterminowe regulowanie należności. Przedsiębiorca, który stoi na stanowisku, że w umowie w nieuzasadniony sposób zastosowano zbyt długi termin zapłaty, może domagać się pociągnięcia drugiej strony tego stosunku prawnego do odpowiedzialności tylko na gruncie ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

Zakres podmiotów, w stosunku do których przedsiębiorca może domagać się wyciągnięcia konsekwencji prawnych, nie różni się w obu omawianych regulacjach. Zakaz nadmiernego opóźniania się ze spełnianiem świadczeń pieniężnych dotyczy wyłącznie takich podmiotów, które nie mają statusu podmiotu publicznie-

¹⁶ Ustawa z dnia 13 lutego 2020 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021 r., poz. 187). Potrzeba wprowadzenia zmian została uzasadniona wysokim stopniem skomplikowania tego typu spraw oraz koniecznością usunięcia rozbieżności, które istniały w aktach prawnych regulujących poprzednio instytucje typowe dla postępowania w sprawach własności intelektualnej.

¹⁷ Art. 26a ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 13 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2023 r., poz. 1860).

go, a ponadto zostały enumeratywnie wyliczone w art. 2 u.p.n.o.t.h. Są to:

- przedsiębiorcy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2024 r. poz. 236);
- podmioty prowadzące działalność wyłączoną spod zastosowania Prawa przedsiębiorców na podstawie art. 6 ust. 1 tej ustawy, tj. m.in. działalność wytwórczą w rolnictwie w zakresie upraw rolnych oraz chowu i hodowli zwierząt, ogrodnictwa, warzywnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego;
- podmioty, o których mowa w art. 4, art. 5 ust. 1 i art. 6 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1720), tj. zamawiający publiczni, zamawiający sektorowi i zamawiający subsydiowani;
- osoby wykonujące wolny zawód;
- oddziały i przedstawicielstwa przedsiębiorców zagranicznych;
- przedsiębiorcy z państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej.

W sprawie o czyn z art. 17g u.z.n.k. legitymowanym biernie jest sprawca tego czynu, czyli w większości przypadków przedsiębiorca¹⁸. Jednakże zgodnie ze stanowiskiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie „wyjątkowo może mieć miejsce sytuacja, że stroną legitymowaną biernie nie będzie przedsiębiorca, ale wówczas musi istnieć związek przyczynowy z prowadzoną przez przedsiębiorcę działalnością gospodarczą. W szczególności niektóre z czynów nieuczciwej konkurencji określonych ustawą mogą być popełnione przez podmioty inne niż przedsiębiorcy”¹⁹. Należy uznać, że taki wyjątek zachodzi w przypadku art. 17g u.z.n.k. i pozwanymi mogą być te same podmioty, które są wskazane w art. 2 u.p.n.o.t.h. Stanowisko takie uzasadnia przede wszystkim treść art. 17g u.z.n.k., w którym czyn niedozwolony określa się poprzez bezpośrednie odesłanie do ustawy o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (pkt 1). Warianty tego czynu przewidziane w następnych punktach (pkt 2-4) są z kolei kopią art. 11a u.p.n.o.t.h. Ponadto definicja legalna przedsiębiorcy zawarta w art. 2 u.z.n.k. o wiele szerzej zakreśla krąg podmiotów, które należy traktować jak przedsiębiorców w porównaniu do ustawy Prawo przedsiębiorców²⁰.

W postępowaniu przed Prezesem UOKiK przedsiębiorca poszkodowany przez drugą stroną transakcji handlowej nie ma przymiotu strony. Jako zawiadamiający może liczyć na informację o sposobie rozpatrzenia zawiadomienia wraz z uzasadnieniem (art. 13d ust. 4 u.p.n.o.t.h.), trudno jednak mówić o jego uprawnieniach w toku postępowania, a tym bardziej prowadzić rozważania dotyczące spoczy-

¹⁸ R. Skubisz, J. Szwaja, A. Jakubecki, K. Jasińska, *Komentarz do art. 18*, [w:] J. Szwaja (red.), *Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Komentarz*, Legalis 2024.

¹⁹ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 23 sierpnia 2017 r., I ACa 411/17.

²⁰ J. Szwaja, A. Kubiak-Cyrul, *Komentarz do art. 2*, [w:] *Ustawa o zwalczaniu...*, Legalis 2024.

wającego na nim ciężaru dowodu. Jedyną dopuszczalną formą jego aktywności w już wszczętym postępowaniu jest składanie na piśmie wyjaśnień dotyczących istotnych okoliczności sprawy. Zgodnie z art. 13f ust. 3 u.p.n.o.t.h. prawo to przysługuje każdemu i ma na celu zapewnienie Prezesowi szerokiego dostępu do niezbędnych informacji. Wierzyciel ma więc niewielki wpływ na kierunek podejmowanych w toku postępowania czynności. Jego sytuacja przedstawia się odmiennie w przypadku dochodzenia roszczeń z tytułu dokonania czynu nieuczciwej konkurencji. Postępowanie wszczynane jest wyłącznie z jego inicjatywy i zgodnie z art. 6 k.c. to na nim spoczywa obowiązek udowodnienia faktów, z których wywodzi skutki prawne. Ma on decydujący wpływ na kształt procesu, ale też musi liczyć się z ryzykiem poniesienia negatywnych konsekwencji nieudowodnienia faktów objętych ciężarem dowodu.

W razie stwierdzenia nadmiernego opóźniania się ze spełnianiem świadczeń pieniężnych, Prezes UOKiK nakłada administracyjną karę pieniężną. W doktrynie podkreśla się, że kary tego typu mają dwoisty charakter: stanowią sprawiedliwą odpłatę za czyn i są formą powstrzymywania od popełnienia podobnych czynów w przyszłości²¹. Ich pragmatyczny i utylitarny wymiar sprawia, że w ostatnim czasie w polskim ustawodawstwie można zauważyć negatywne zjawisko zastępowania nimi sankcji penalnych. W ciągu 11 lat liczba kar pieniężnych w systemie prawnym wzrosła dwukrotnie²². Wysokość wymierzanych kar może wielokrotnie przewyższać grzywny określone w przepisach karnych, a przy ich nakładaniu pomija się właściwe dla procedury karnej gwarancje ochrony praw jednostki. Ustawodawca traktuje je jako prosty instrument prawny skutecznie zmuszający podmioty administrowane do respektowania obowiązków administracyjnoprawnych²³. Kary te pełnią funkcję represyjną i prewencyjną i nie mają na celu naprawienia szkody wyrządzonej przez sprawcę drugiej stronie transakcji. W decyzji administracyjnej Prezes UOKiK nie zasądza na rzecz wierzyciela określonej kwoty. Nie oznacza to, że złożenie przez niego zawiadomienia i próba doprowadzenia do wszczęcia postępowania w sprawie nadmiernego opóźniania się ze spełnianiem świadczeń pieniężnych pozbawione są sensu. Po pierwsze, da mu to szansę na moralny odwet na nieuczciwym kontrahencie, a po drugie – może stanowić formę nacisku, a dłużnik działając pod presją, ureguluje należność. Zgodnie z art. 13v ust. 2b pkt 5 przy ustalaniu wysokości kary Prezes UOKiK bierze pod uwagę spełnienie przez stronę postępowania wszystkich

²¹ H. Kisilowska, G. Zieliński, *Administracyjne kary pieniężne – funkcja prewencyjna i represyjna*, „Prawo w działaniu. Sprawy karne” 2020, nr 43, s. 160.

²² J. Staniszevska, *Materialne i proceduralne zasady stosowane przy wymierzaniu administracyjnych kar pieniężnych*, [w:] M. Błachucki (red.), *Administracyjne kary pieniężne w demokratycznym państwie prawa*, Warszawa 2015, s. 28.

²³ D.K. Nowicki, S. Peszkowski, *Kilka uwag o szczególnym charakterze administracyjnych kar pieniężnych*, [w:] M. Błachucki (red.), *Administracyjne kary pieniężne w demokratycznym państwie prawa*, Warszawa 2015, s. 12.

niespełnionych w terminie świadczeń pieniężnych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych, nie później niż w terminie 60 dni od dnia doręczenia stronie postanowienia o wszczęciu postępowania. Rozwiązanie to uwzględnia więc interesy majątkowe wierzycieli i stanowi wyraźną zachętę dla dłużnika, by wykonał zobowiązanie. Jeżeli jednak poszkodowany przedsiębiorca chciałby wystąpić z innymi roszczeniami, np. żądając usunięcia skutków naruszenia, pozostaje mu droga powództwa w sprawie o czyn nieuczciwej konkurencji z art. 17g u.z.n.k.

WPŁYW NOWYCH REGULACJI NA OGRANICZENIE ZJAWISKA ZATORÓW PŁATNICZYCH

Żeby ustalić, czy administracyjne kary pieniężne za nadmierne opóźnianie się ze spełnieniem świadczeń pieniężnych mogą przyczynić się do ograniczenia zatorów płatniczych, trzeba przeanalizować wyniki działalności Prezesa UOKiK w tym zakresie. Od początku obowiązywania tej regulacji do końca roku 2023 Prezes UOKiK wydał 77 decyzji stwierdzających naruszenie zakazu z art. 13b ust. 1 ustawy. Decyzje te były wydawane w latach 2020-2023, jednakże tylko 3 spośród nich dotyczyły okresu wykraczającego poza 2020 rok (obejmowały mianowicie 3 miesiące liczone od grudnia 2020 do lutego 2021 roku). Oznacza to, że nadal toczą się postępowania dotyczące pierwszego roku obowiązywania nowelizacji z 2019 roku²⁴.

Jedynie w 37 sprawach wydano decyzję o nałożeniu kary pieniężnej. W pozostałych przypadkach Prezes UOKiK musiał odstąpić od jej wymierzenia na podstawie art. 13v ust. 6 ustawy przez to, że wartość niespełnionych oraz spełnionych po terminie przez dany podmiot świadczeń pieniężnych, za które obliczono by jednostkowe kary, jest mniejsza od wartości świadczeń pieniężnych nieotrzymanych lub otrzymanych po terminie przez ten podmiot w okresie objętym postępowaniem. Rozwiązanie to wywoływało wątpliwości co do jego skuteczności. W nowelizacji ustawy przeprowadzonej na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2022 roku²⁵ przepis art. 13v ust. 6 został uchylony i wprowadzono nowy model karania. Wymierzenie kary zaledwie w 37 przypadkach w nikłym stopniu realizuje funkcję represyjną. Jeśli weźmie się pod uwagę skalę zjawiska nieterminowego regulowania należności, nie stanowi dostatecznej odpłaty za niewykonywanie zobowiązań. Trudno też zakładać, że nałożone kary (nawet te o znacznej wysokości) zniechęciły

²⁴ Na długi okres prowadzenia postępowań zatorowych, a tym samym ich niską skuteczność uwagę zwrócili również A. Dziurkowska i T. Feliszewski, zob. A. Dziurkowska, T. Feliszewski, *Publiczno-prawna ochrona uczciwych terminów zapłaty w świetle doświadczeń i praktyki orzeczniczej Prezesa UOKiK na gruncie ustawy o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych*, „Internetowy Kwartalnik Antymonopolowy i Regulacyjny” 2023, nr 3, s. 24.

²⁵ Ustawa z dnia 4 listopada 2022 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych oraz ustawy o finansach publicznych (Dz.U. z 2022 r., poz. 2414).

innych przedsiębiorców do zachowań sprzecznych z prawem. Nadzieję na zmianę tej sytuacji daje natomiast nowelizacja ustawy z dnia 4 listopada 2022 roku. Umożliwia ona m.in. kierowanie do przedsiębiorców tzw. wystąpień miękkich, niewymagających wszczynania postępowań, oraz wprowadza nowy model karania, który zwiększa elastyczność w zakresie wymiaru kary, a przede wszystkim uchyła przepisy nakazujące obligatoryjnie odstąpić od jej nałożenia. Można ostrożnie przyjąć, że większa liczba kar pozwoli skuteczniej przeciwdziałać zatorom płatniczym. Nie jest natomiast jasne, w jaki sposób nowelizacja mogłaby wpłynąć na przyspieszenie postępowania. Prezes UOKiK będzie miał obowiązek ustalenia podobnego stanu faktycznego i nadal będzie analizował wszystkie okoliczności, mające wpływ na ewentualne opóźnienia w zapłacie (stosownie do nowego przepisu art. 13v ust. 2b u.p.n.o.t.h.), co niewątpliwie jest najbardziej czasochłonnym elementem postępowania²⁶. Należy więc uznać, że regulacja kar pieniężnych za nadmierne opóźnianie się ze spełnieniem świadczeń pieniężnych w pierwotnym brzmieniu nie mogła wpłynąć na ograniczenie zatorów płatniczych²⁷. Natomiast nie można wykluczyć osiągnięcia tego celu w dalszej perspektywie dzięki nowelizacji z 2022 r., trzeba jednak poczekać z wyciąganiem bardziej kategorycznych wniosków.

W przypadku przepisu określającego nowy czyn nieuczciwej konkurencji trudno jest ocenić jego funkcjonowanie w praktyce, biorąc pod uwagę, że po blisko 5 latach od jego wprowadzenia w życie nie zostały opublikowane na tej podstawie żadne wyroki. Można więc stwierdzić, że przepis art. 17g u.z.n.k. nie pełni funkcji odstraszałającej i nie przyczynia się do skorygowania zachowania uczestników obrotu gospodarczego. Przepis ten mógłby mieć wpływ na zwiększenie dyscypliny płatniczej, gdyby postępowania sądowe w tych sprawach były liczne oraz istniałoby orzecznictwo, które pozwoliłoby ustalić potencjalnemu powodowi, czy w konkretnym stanie faktycznym ma szanse na uwzględnienie powództwa. Nic nie wskazuje na to, by w najbliższym czasie ta sytuacja miała ulec zmianie. Wniosek ten potwierdzają dane statystyczne dotyczące wszystkich spraw z zakresu zapobiegania i zwalczania nieuczciwej konkurencji ujęte w tabeli 1.

²⁶ P. Gogol, A. Ziemnicka, *Praktyka decyzyjna Prezesa UOKiK w sprawach zatorów płatniczych*, „Internetowy Kwartalnik Antymonopolowy i Regulacyjny” 2023, nr 3, s. 101. Tak też: A. Dziurkowska, T. Feliszewski, *Publicznoprawna ochrona uczciwych...*, s. 31.

²⁷ Wniosek ten znajduje potwierdzenie w danych dotyczących terminowości wykonywania zobowiązań pieniężnych przez przedsiębiorców, zob. A. Nowakowska, *Administracyjne kary pieniężne za nadmierne opóźnianie się ze spełnianiem świadczeń pieniężnych jako instrument zwalczania kryzysu gospodarczego*, „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio G” 2023, nr 2, s. 133-149.

Tabela 1. Sprawy dotyczące zapobiegania i zwalczania nieuczciwej konkurencji prowadzone w sądach własności intelektualnej

Rok	Wpływ spraw	Sprawy pozostające z poprzedniego okresu	Sprawy załatwione	Sprawy, w których powództwo uwzględniono w całości lub części	Sprawy, w których zawarto ugodę
2020	102	0	23	2	0
2021	239	79	131	16	13
2022	199	187	146	20	13
2023	198	240	180	19	19

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w wyniku złożenia wniosku o udostępnienie informacji publicznych do Ministerstwa Sprawiedliwości, stan na dzień 19 kwietnia 2024 r.

W świetle przedstawionych danych wzrost liczby powództw wytaczanych w oparciu o art. 17g u.z.n.k. wydaje się mało prawdopodobny w najbliższym czasie. Liczba wszystkich spraw dotyczących zapobiegania i zwalczania nieuczciwej konkurencji na terenie całej Polski nie jest znaczna i nie można zakładać, by akurat ten przypadek stał się wyjątkiem. Tymczasem efekt odstraszący w stosunku do nieuczciwych kontrahentów mógłby być osiągnięty, gdyby wpływ spraw z samego tylko art. 17g był kilkakrotnie większy. Małe zainteresowanie przedsiębiorców możliwością skorzystania ze środków ochrony zagwarantowanych tą ustawą wynika zapewne z przewlekłości postępowań i dużego stopnia ich skomplikowania. Liczba spraw pozostałych z poprzedniego okresu z każdym rokiem istotnie rośnie, co oznacza, że powód nie może liczyć na szybkie wydanie wyroku. Z danych dostarczonych przez Ministerstwo Sprawiedliwości wynika, że w każdym roku liczba spraw, które zakończyły się co najmniej częściowo zadowolająco dla powodów (powództwo uwzględniono w całości lub części albo zawarto ugodę) była wyższa lub równa liczbie pozwów oddalonych. Oznacza to, że w sprawach o zapobieganie i zwalczanie nieuczciwej konkurencji strony procesu mają wyrównane szanse. Jednakże jeżeli uwzględni się sprawy zwrócone, odrzucone i zakończone w inny sposób, to odsetek spraw, w których powództwo uwzględniono w całości lub części albo zawarto ugodę w ogólnej liczbie spraw załatwionych, jest niewielki. Wynosi on w kolejnych latach: 8,7%, 22,1%, 22,6% oraz 21,1%. Może to wywoływać u przedsiębiorców przekonanie, że nie warto szukać ochrony prawnej na podstawie ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. W rezultacie nie można przyjąć, że nowa regulacja w postaci art. 17g u.z.n.k. będzie miała wpływ na ograniczenie zatorów płatniczych.

PODSUMOWANIE

Z uwagi na poważne zagrożenie związane z występowaniem zatorów płatniczych, istotne jest, by wyposażyć przedsiębiorców w skuteczne środki ochrony ich interesów. Cele takie miały realizować nowe rozwiązania przewidziane w ustawie z 2019 r.: administracyjne kary pieniężne za nadmierne opóźnianie się ze spełnianiem świadczeń pieniężnych oraz możliwość pociągnięcia do odpowiedzialności cywilnej za nieuzasadnione wydłużanie terminów zapłaty za dostarczone towary lub wykonane usługi, co stanowi nowy czyn nieuczciwej konkurencji. Ocena tych regulacji z perspektywy zabezpieczenia interesów poszkodowanego przedsiębiorcy będzie zależna przede wszystkim od celów, jakie chce on osiągnąć. Najpełniejsze zaspokojenie jego interesów gwarantuje ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Jednakże składając na jej podstawie pozew, trzeba liczyć się z obowiązkiem wniesienia opłaty, a także z dalszymi kosztami. Postępowanie należy do skomplikowanych i nie można spodziewać się szybkiego jego zakończenia. Należy też wziąć pod uwagę ryzyko oddalenia pozwu, co oznacza, że wierzyciel nie tylko nie doczeka się spełnienia świadczenia, będącego przedmiotem procesu, ale też poniesie dodatkową stratę w postaci kosztów procesu. W przypadku przedsiębiorcy, który nie chce ponosić takiego ryzyka, jak również nie jest gotowy na aktywne działanie w toku postępowania, lepszym rozwiązaniem może okazać się złożenie zawiadomienia o podejrzeniu naruszenia zakazu określonego w art. 13b ust. 1 u.p.n.o.t.h. Postępowanie to nie wiąże się z opłatami i nie wymaga żadnego udziału zawiadamiającego. Istnieje jednak zagrożenie, że dłużnik mimo nałożenia na niego kary pieniężnej nie zdecyduje się na wykonanie zobowiązania. Poszkodowany przedsiębiorca musi więc rozważyć, jakie rozwiązanie w jego konkretnej sytuacji będzie dla niego korzystniejsze.

Analiza przepisów prawnych, uwzględniająca zmiany wynikające z przebiegu procesu legislacyjnego, a także orzecznictwa i decyzji Prezesa UOKiK prowadzi do wniosku, że badane rozwiązania prawne nie przyczyniły się do zwiększenia dyscypliny płatniczej. Zarówno postępowania przed Prezesem UOKiK, jak i prowadzone w oparciu o art. 17g u.z.n.k., są czasochłonne i długotrwałe, a liczba wydanych orzeczeń zbyt mała, biorąc pod uwagę skalę całego zjawiska. Zgodnie z dyrektywą 2011/7/UE „skutki opóźnień w płatnościach mogą działać odstraszająco jedynie wtedy, gdy towarzyszą im szybkie i skuteczne dla wierzyciela procedury ściągania należności”²⁸. Stąd należy uznać, że regulacje prawne wprowadzone w celu ograniczania zatorów płatniczych nie spełniają funkcji prewencyjnej.

²⁸ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/7/UE z dnia 16 lutego 2011 r. w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych (Dz. Urz. UE L 48/1), motyw 33.

Bibliografia

Literatura

Biskup K., *Nowe uprawnienia UOKiK wprowadzone przez ustawę o zatorach płatniczych*, [w:] M. Sieradzka (red.), *Zatory płatnicze w działalności gospodarczej*, Warszawa 2021.

Dolniak P., *Przeciwdziałanie nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych. Komentarz*, Warszawa 2021.

Dziurkowska A., Feliszewski T., *Publicznoprawna ochrona uczciwych terminów zapłaty w świetle doświadczeń i praktyki orzeczniczej Prezesa UOKiK na gruncie ustawy o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych*, „Internetowy Kwartalnik Antymonopolowy i Regulacyjny” 2023, nr 3.

Etel M., *Postępowanie w sprawie nadmiernego opóźniania się ze spełnianiem świadczeń pieniężnych*, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego” 2020, nr 12.

Gogol P., Ziemnicka A., *Praktyka decyzyjna Prezesa UOKiK w sprawach zatorów płatniczych*, „Internetowy Kwartalnik Antymonopolowy i Regulacyjny” 2023, nr 3.

Kisilowska H., Zieliński G., *Administracyjne kary pieniężne – funkcja prewencyjna i represyjna*, „Prawo w działaniu. Sprawy karne” 2020, nr 43.

Liput J. [w:] J. Liput (red.), *Ograniczanie zatorów płatniczych. Praktyczny przewodnik*, Warszawa 2020.

Masiukiewicz P., *Zatory płatnicze w gospodarce*, Warszawa 2018.

Nowakowska A., *Administracyjne kary pieniężne za nadmierne opóźnianie się ze spełnianiem świadczeń pieniężnych jako instrument zwalczania kryzysu gospodarczego*, „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio G” 2023, nr 2.

Nowicki D.K., Peszkowski S., *Kilka uwag o szczególnym charakterze administracyjnych kar pieniężnych*, [w:] M. Błachucki (red.), *Administracyjne kary pieniężne w demokratycznym państwie prawa*, Warszawa 2015.

Skubisz R., Szwaja J., Jakubecki A., Jasińska K., *Komentarz do art. 18*, [w:] J. Szwaja (red.), *Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Komentarz*, Warszawa 2019.

Szczepanowska-Kozłowska K., *Komentarz do art. 17g*, [w:] E. Nowińska, K. Szczepanowska-Kozłowska, *Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Komentarz*, Warszawa 2022.

Szwaja J., Kubiak-Cyruł A., *Komentarz do art. 2*, [w:] J. Szwaja (red.), *Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Komentarz*, Warszawa 2019.

Staniszewska J., *Materialne i proceduralne zasady stosowane przy wymierzaniu administracyjnych kar pieniężnych*, [w:] M. Błachucki (red.), *Administracyjne kary pieniężne w demokratycznym państwie prawa*, Warszawa 2015.

Toroń M., Menszig-Wiese K., *Komentarz do art. 1*, [w:] K. Menszig-Wiese (red.), *Ustawa o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych. Komentarz*, Warszawa 2023.

Orzecznictwo

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 23 sierpnia 2017 r., I ACa 411/17.

Akty normatywne

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/7/UE z dnia 16 lutego 2011 r. w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych (Dz. Urz. UE L 48/1).

Ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2022 r., poz. 1233).

Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o terminach zapłaty w obrocie gospodarczym (Dz.U. z 2001 r. nr 129, poz. 1443).

Ustawa z dnia 12 czerwca 2003 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (Dz.U. z 2009 r. nr 157, poz. 1241).

Ustawa z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1790).

Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia zatorów płatniczych (Dz.U. z 2019 r., poz. 1649).

Ustawa z dnia 13 lutego 2020 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021 r., poz. 187).

Ustawa z dnia 4 listopada 2022 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych oraz ustawy o finansach publicznych (Dz.U. z 2022 r., poz. 2414).